

PhDr. Jana Kropáčková, Ph.D.

V pondělí 9. března 2020 nás navždy opustila PhDr. Jana Kropáčková, Ph.D., jedna z nejvýznamnějších představitelk moderního, osobnostně orientovaného předškolního vzdělávání. Jana Kropáčková působila jako odborná asistentka na Katedře preprimární a primární pedagogiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, v letech 2009–2016 zastávala funkci proděkanky pro studijní záležitosti. Podílela se na výuce studentů, byla zapojena do odborných platform MŠMT a NÚV. Její působení významně přesahovalo pracovní povinnosti. Aktivně se podílela na činnosti profesních spolků a dalších organizací, kde také zastávala mnohé funkce (předsedkyně výboru Asociace předškolní výchovy, členka výboru pražské pobočky České pedagogické společnosti, členka OMEP a další).

Jana Kropáčková byla usilovnou propagátorkou osobnostně orientovaného pojetí předškolního vzdělávání, naplňování potřeb dětí, jejich rodin i učitelů v mateřských školách. Podpora předškolního vzdělávání, posilování jeho kvality a prestiže, zvyšování profesní úrovně učitelů mateřské školy, zlepšování podmínek, zapojování rodičů a dalších aktérů do života školy – to je výčet ze širokého spektra témat, kterými se Jana Kropáčková dlouhodobě zabývala, a to v celé profesní dráze učitele mateřské školy i učitele připravujícího budoucí učitele, v dalších aktivitách, ve své publikační i lektorské činnosti. Právě tyto oblasti považovala za důležité pro to, aby děti v předškolním věku, které jejich rodiny svěřují do péče institucím, byly dobře opečovány, podporovány a rozvíjeny. Jen taková instituce se může stát vhodným doplněním rodinné výchovy. Jen takové instituci může rodina svěřit své dítě zcela bez obav, respektovat ji a vnímat jako důležitého partnera.

Všichni, kdo měli možnost se s Janou Kropáčkovou setkat, nezapomenou na její laskavý, přirozený a lidský přístup k dětem, studentům, kolegům i dalším spolupracovníkům. Jana Kropáčková byla a zůstane pro všechny ve svém okolí vzorem čisté lásky k lidem, práci i světu kolem nás. Dovolte mi zavzpomínat na svou osobní zkušenost, kterou budu mít navždy zapsanou v srdci. Měla jsem to štěstí, že mi bylo dopřáno s Janou prožít několik krásných profesních let, protkaných také vztahem osobním. Setkaly jsme se v době mého studia předškolní pedagogiky na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Nikdy nezapomenu na chvíli, kdy mě, studentku prvního ročníku, s úctou a pokorou oslovila ke spolupráci a požádala o možnost chodit se studentkami na exkurze do mého tehdejšího působiště, instituce pro děti

raného věku. Cítila jsem se nesmírně poctěna a samozřejmě souhlasila. Tím začala naše spolupráce. Nikdy nezapomenu na chvíli, kdy odpověděla kladně na mou prosbu, zda by se ujala vedení mé bakalářské práce. Případová studie, která popisovala dlouhodobou práci na úpravě podmínek pro děti raného věku v instituci, se stala předmětem mé bakalářské práce a významným momentem v navazování hlubšího vztahu s Janou Kropáčkovou, která se stala nejen vedoucí mých závěrečných prací – bakalářské i magisterské, ale dále také průvodcem v doktorském studiu, spolupracovníkem v odborných platformách, přítelkyní. Od počátku nás spojovala témata, popsaná výše, která byla předmětem našeho profesního zájmu a pro obě také srdeční záležitostí. Významným okamžikem v našem vztahu byla nabídka, která tentokrát mířila ode mne směrem k Janě. Byla jsem nakladatelstvím Portál oslovena k sepsání publikace vztahující se ke vzdělávání dětí mladších tří let. Když jsem Janě záměr popsala, měla velkou radost, ihned mi nezištně nabídla odbornou konzultaci, případně recenzi. Toho jsem si nesmírně považovala, chvíli sbírala odvahu a pak si dovolila Janu, nesmírně vytíženou prací na fakultě, oslovit s nabídkou užší spolupráce. Také ona, k mé velké radosti, okamžitě souhlasila, a tak se začala psát éra našeho spoluautorství. Těžko se dá předat dál osobní zkušenost se společným psaním, kdy jsme byly schopny jedna druhé doplnit myšlenku, vyladit větu, dopsat text. Mnohdy jsme samy nedokázaly identifikovat, která z nás větu nebo část textu napsala. To nám dělalo velkou radost a povzbuzovalo nás to v další práci, protože výsledné kapitoly byly psány jednotným, pro čtenáře srozumitelným jazykem. Viděly jsme obrovský potenciál v zasažení odborné i laické veřejnosti. Postupně vznikly tři publikace věnované problematice vzdělávání dětí raného věku, které se setkaly s neskutečně pozitivním ohlasem od učitelů i rodičů, staly se v mnoha mateřských školách výchozím materiálem pro úpravu podmínek při zřizování tříd pro děti od dvou do tří let. Pracovaly jsme odděleně. V létě na svých zahradách, usazený v záplavě vůní a barev květů. V zimě jsme práci na textech prokládaly pečením cukroví a výzdobou svých přibytků, obklopeny vůní koření a přítomností našich blízkých. Náš vztah stále více nabýval osobní roviny, seznamovaly jsme se s našimi rodinami, společně sdílely drobné radosti i starosti všedního dne, radovaly se z úspěchů našich dětí a jejich prvních životních rozhodnutí. Od počátku našeho vztahu nás mnoho spojovalo. Mezi naše priority patřila na prvním místě rodina, v profesním životě jsme usilovaly o stejné věci. Čím jsme se odlišovaly? Jana byla éterická jemná bytost plná lásky, soucitu a pokory, vyzařovala hluboké porozumění

a klid. Jana moc znamenala pro můj profesní a zejména osobnostní rozvoj. Díky jejímu vlivu jsem se stala umírněnější, více přemýšlím o dosahu svých sdělení, kladu si více otázek a hledám souvislosti. Jana pro mne zůstává vzorem korektního vystupování, díky ní se učím říkat „NE“ tam, kde je to potřeba, bez emocí a konstruktivně.

Jana Kropáčková si zachovala důstojnost do posledních dní. I v době, kdy jí nebylo dobře, dokázala naslouchat, podporovat a pomáhat. Podporovala svou rodinu, kolegy, studenty i další pacienty. Zapojila se do charitativních projektů, natočila videa, která mohou pomoci jiným ženám vyrovnat se s těžkou situací. Mnozí lidé, zejména rodina, jí tuto péči s láskou opětovali a ona si toho nesmírně vážila.

Jsem ráda za každou chvíli, kterou jsem jí mohla být nablízku, za každou myšlenku, kterou se mnou sdílela. Janinko, děkuji.

Hana Splavcová
Garant předškolního vzdělávání, Národní pedagogický institut
České republiky
Místopředsedkyně výboru Asociace předškolní výchovy

Vážení čtenáři,
ráda bych jako editorka knihy *Didaktika mateřské školy* upozornila na chybu v tisku 1. vydání knihy z roku 2019, kde na s. 91 chybí v poslední větě odkaz (srovnej s Píšová et al., 2013) a na s. 92 v názvu obrázku (podle Píšová et al., 2013, s. 46). Za toto nedopatření se omlouvám především autorům publikace, ze které bylo při zpracování tématu čerpáno.

Zora Syslová